

21 Cdo 1026/2009

Zaměstnanec podle ustanovení § 172 odst. 1 zák. práce odpovídá zaměstnavateli za škodu, která zaměstnavateli vznikla tím, že podle ustanovení [§ 11 odst. 1 písm. a\)](#) vyhlášky č. [492/1991 Sb.](#) (ve znění účinném do 31.12.1999) zaplatil (nahradil) pojišťovně částky, které vyplatila z důvodu škody způsobené provozem motorového vozidla, jestliže jeho zaměstnanec při plnění úkolů v pracovněprávním vztahu (srov. § 11 odst. 3 cit. vyhlášky) způsobil škodu po požití alkoholického nápoje, byl-li v krvi zjištěn obsah alkoholu ve výši nad 0,30 promile.

ROZSUDEK

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Novotného a soudců JUDr. Ljubomíra Drápalu a JUDr. Mojmíra Putny v právní věci žalobce Dopravního podniku hl. m. Prahy, akciové společnosti se sídlem v Praze 9, Sokolovská 217/42, IČ 00005886, proti žalovanému J. P. , o 324.125,- Kč s úroky z prodlení, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 21 C 271/2004, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. června 2008 č.j. 15 Co 164/2008-89, takto:

I. Dovolání žalobce proti rozsudku městského soudu v části, v níž potvrzen rozsudek obvodního soudu o zamítnutí žaloby o zaplacení 92.963,- Kč s úroky z prodlení, se odmítá.

II. Rozsudek městského soudu v části, v níž potvrzen rozsudek obvodního soudu o zamítnutí žaloby o 231.162,- Kčs 2% úroky z prodlení od 11.3.2004 do zaplacení a bylo rozhodnuto o nákladech řízení, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 11. října 2007 č.j. 21 C 271/2004-70 v části, v níž byla zamítnuta žaloba o 231.162,- Kčs 2% úroky z prodlení od 11.3.2004 do zaplacení a bylo rozhodnuto o nákladech řízení, se zrušují a věc sev tomto rozsahu vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 6 k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce se (žalobou změněnou se souhlasem soudu prvního stupně) domáhal, aby byla žalovanému uložena povinnost zaplatit žalobci 324.125,- Kč s 2% úroky s prodlení z částky 244.563,- Kč od 11.3.2004 do zaplacení a z částky 79.562,- Kč od 19.5.2004 do zaplacení. Žalobu odůvodnil tím, že žalovaný, který od 1.3.1994 do 17.3.1998 pracoval u žalobce jako řidič, dne 20.11.1997 při řízení linkového autobusu MHD zavinil pod vlivem alkoholu dopravní nehodu, při níž způsobil škodu také na dvou motorových vozidlech třetích osob, kterým Česká pojišťovna a.s. z titulu zákonného pojištění odpovědnosti žalobce za škodu způsobenou provozem motorového vozidla vyplatila na pojistném plnění celkem 231.162,- Kč. S poukazem na skutečnost, že škodu způsobil pojištěný (jeho zaměstnanec) po požití alkoholického nápoje, uplatnila Česká pojišťovna a.s. žalobou vůči žalobci regresní nárok, o kterém Obvodní soud pro Prahu 9 rozsudkem ze dne 16.5.2003 č.j. 15 C 46/2002-63, potvrzeným rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3.12.2003 č.j. 58 Co 533/2003-82, pravomocně rozhodl tak, že žalobci uložil povinnost zaplatit České pojišťovně a.s. částku 231.162,- Kč s 10% úroky z prodlení od 29.12.2000 do zaplacení. Uvedená částka byla z účtu žalobce poukázána na účet České pojišťovny a.s. dne 15.1.2004 a následně dne 26.4.2004 uhradil žalobce České pojišťovně a.s. i úroky z prodlení ve výši 70.312,- Kč a náklady řízení ve výši 9.250,- Kč. Kromě toho žalobci vznikly v této souvislosti i další výdaje spočívající v úhradě nákladů státu a soudních poplatků ve výši 13.401,- Kč. Úhradou uvedených částek v celkové výši 324.125,- Kč vznikla žalobci škoda, jejíž náhradu nyní požaduje po žalovaném (jako svém bývalém zaměstnanci), který ji ovšem přes upomínky odmítá žalobci uhradit.

Obvodní soud pro Prahu 6 rozsudkem ze dne 11.10.2007 č.j. 21 C 271/2004-70 žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Z výsledků provedeného dokazování dovedl, že "v řízení bylo nesporně prokázáno", že žalovaný v souvislosti s plněním pracovních úkolů způsobil dopravní nehodu po vlivem alkoholu, v důsledku které došlo ke vzniku škody, jejíž náhradu "v daném případě může zaměstnavatel - žalobce požadovat po svém zaměstnanci - žalovaném", neboť "žalovaný porušil právní povinnost tím, že jel v rámci své pracovní činnosti pod vlivem návykových látek", a v příčinné souvislosti s tímto protiprávním jednáním vznikla škoda, "jejíž výše činí částku 231.162,- Kč". Soud prvního stupně se však "ztotožnil s námitkou promlčení" vnesenou žalovaným, neboť podle jeho názoru za situace, kdy se žalobce "dozvěděl, kdo za škodu odpovídá a v jaké výši, nejpozději dnem 28.12.2000", kdy mu byla doručena žaloba, již Česká pojišťovna a.s. (Česká kancelář pojistitelů) uplatnila vůči žalobci regresní nárok na zaplacení částky 231.162,- Kč, kterou (z titulu zákonného pojištění odpovědnosti žalobce za škodu způsobenou provozem motorového vozidla) vyplatila třetím osobám poškozeným dopravní nehodou způsobenou žalovaným, a "ode dne 28.12.2000 tak začala běžet dvouletá (subjektivní) promlčecí lhůta pro uplatnění předmětného nároku vůči žalovanému", která "uběhla žalobci dnem 28.12.2002 (§ 263 odst. 3 zák. práce)", pak žaloba v této věci, uplatněná u soudu až dne 11.3.2004, byla podána opožděně. Soud prvního stupně proto žalobu co do částky 231.162,- Kč "v důsledku promlčení" zamítl a ve zbývajících částech, představujících výdaje vzniklé žalobci v souvislosti se soudním řízením vedeným proti České pojišťovně a.s. (České kanceláři pojistitelů), shledal uplatněný nárok neopodstatněným z důvodu, že "nebylo prokázáno, že tyto náklady vznikly v důsledku porušení povinnosti žalovaného".

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24.6.2008 č.j. 15 Co 164/2008-89 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o tom, že nebyly splněny předpoklady pro odpovědnost žalovaného (jako zaměstnance) za škodu vzniklou žalobci (jako zaměstnavateli) zaplacením úroků z prodlení ve výši 70.312,- Kč z přisouzené částky České pojišťovně a.s. a uhrazením nákladů řízení a soudních poplatků v celkové výši 22.651,- Kč v rámci sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 15 C 46/2002 mezi Českou pojišťovnou a.s. (Českou kanceláří pojistitelů) a žalobcem, neboť "škoda v této výši (92.963,- Kč) nevznikla žalobci v příčinné souvislosti se zaviněným protiprávním jednáním žalovaného". Žalovaný totiž - jak odvolací soud zdůraznil - "nemohl žádným způsobem ovlivnit", zda a kdy žalobce České pojišťovně zaplatí nárokovanou částku, která byla vyplacena jako pojistné plnění, a "stejně tak nemohl ovlivnit skutečnost", zda žalobce částku uplatněnou vůči němu Českou pojišťovnou a.s. (Českou kanceláří pojistitelů) zaplatí dobrovolně "nebo teprve pod vlivem soudního řízení, příp. až podle rozsudku, potažmo, zda podá odvolání proti rozsudku, jímž bylo České kanceláří pojistitelů vyhověno". Zabývá se dále otázkou promlčení nároku žalobce na náhradu škody ve výši 231.162,- Kč odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně o počátku a běhu subjektivní promlčecí lhůty k uplatnění tohoto nároku, avšak kromě toho poukázal především na "uplynutí objektivní promlčecí doby (správně lhůty)", která počíná plynout od události, z níž škoda vzešla (§ 263 odst. 3 zák. práce), a jejíž význam - jak zdůraznil - "spočívá v ochraně účastníka pracovněprávního vztahu před uplatněním nároku na náhradu škody ve lhůtě v podstatně neomezené". Podle názoru odvolacího soudu žalobce jako zaměstnavatel (a provozovatel vozidla MHD, při jehož provozu vznikla škoda na majetku třetích osob) "byl již od dopravní nehody plně informován o tom, že škoda vznikla a že vznikla zaviněním žalovaného", a proto v daném případě "je třeba dopravní nehodu ve smyslu ust. § 263 odst. 3 zák. práce považovat za událost, z níž škoda vznikla". Nárok na náhradu škody vůči žalovanému byl tudíž promlčen v objektivní tříleté promlčecí době počítané od dopravní nehody, tj. ode dne 20.11.1997, a vzhledem k námitce promlčení uplatněné žalovaným, jej nelze přiznat.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu (do jeho potvrzujícího výroku o věci samé) podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozoval z ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o.s.ř. Namítal, že není správný závěr odvolacího soudu, že nárok žalobce na náhradu škody ve výši 231.162,- Kč byl uplatněn po uplynutí objektivní i subjektivní promlčecí lhůty podle ustanovení § 263 odst. 3 zák. práce. Zdůraznil, že po žalovaném nepožaduje náhradu škody vzniklou na jím řízením vozidlem MHD, ani náhradu škody způsobené ostatním účastníkům nehody, neboť jim toto plnění poskytla Česká pojišťovna a.s. Proto podle jeho názoru nelze počátek běhu objektivní promlčecí lhůty odvíjet od okamžiku, kdy došlo k dopravní nehodě, neboť "samotnou nehodou žalobci nebyla způsobena škoda, kterou na žalovaném uplatňuje". Tato škoda žalobci vznikla až zaplacením přisouzené regresní náhrady ve výši 231.162,- Kč České pojišťovně a.s., neboť až od tohoto okamžiku "mělo jednání zaměstnance (žalovaného) na majetku zaměstnavatele (žalobce) škodlivý následek". Objektivní i subjektivní promlčecí lhůta k uplatnění nároku žalobce na náhradu škody vůči žalovanému tedy podle mínění dovolatele "počala běžet ode dne, kdy proplatil náhradu dle [§ 11 odst. 1 písm. a\)](#) vyhl. č. 492/1991 Sb., tedy ode dne 15.1.2004". Žalobce navrhl, aby dovolací soud rozsudky soudů obou stupňů zrušil a aby věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací ([§ 10a](#) o.s.ř.) věc projednal podle zákona č. [99/1963 Sb.](#), občanský soudní řád, ve znění účinném do 30.6.2009 (dále jen "o.s.ř."), neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl vydán před 1.7.2009 (srov. Čl. II bod 12 zákona č. [7/2009 Sb.](#), kterým se mění zákon č. [99/1963 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů a další související zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě ([§ 240 odst. 1](#) o.s.ř.), přezkoumal napadený rozsudek bez nařízení jednání ([§ 243a odst. 1](#) věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, pokud jím bylo rozhodnuto o nároku na náhradu škody vzniklé žalobci zaplacením úroků z prodlení, nákladů soudního řízení a soudních poplatků v celkové výši 92.963,- Kč, trpí takovou vadou, pro kterou nelze v dovolacím řízení pokračovat.

Podle [§ 240 odst. 1](#) věty první o.s.ř. účastník může podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Podle ustanovení [§ 241a odst. 1](#) o.s.ř. v dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů se toto rozhodnutí napadá, popřípadě které důkazy by měly být provedeny k prokázání důvodu dovolání, a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).

Podle ustanovení [§ 241b odst. 3](#) o. s. ř. dovolání, které neobsahuje údaje o tom, v jakém rozsahu nebo z jakých důvodů se rozhodnutí odvolacího soudu napadá, může být o tyto náležitosti doplněno jen po dobu trvání lhůty k dovolání. Nebyla-li v době podání dovolání splněna podmínka uvedená v § 241, běží tato lhůta až do uplynutí lhůty, která byla dovolateli určena ke splnění této podmínky; požádal-li však dovolatel před uplynutím lhůty o ustanovení zástupce (§ 30), běží lhůta podle věty první znovu až od právní moci usnesení, kterým bylo o této žádosti rozhodnuto.

Uvedením údaje o tom, v jakém rozsahu dovolatel rozhodnutí dovolacího soudu napadá, je vymezena kvantitativní stránka přezkoumné činnosti dovolacího soudu. Dovolatel v rámci svého dispozitivního oprávnění stanoví pro soud závazným způsobem meze, v jejichž rámci požaduje přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu, především tím, že označí jeden nebo některé z více výroků v rozhodnutí obsažených. Rozhodl-li odvolací soud o několika nárocích se samostatným skutkovým základem, které byly uplatněny - jako je tomu v posuzované věci - v objektivní kumulaci v rámci jednoho řízení, může dovolatel dovoláním napadnout rozsudek odvolacího soudu také jen ohledně některého z uplatněných nároků; takovým dovoláním je rozhodnutí odvolacího soudu napadeno jen v takovém rozsahu, který dovolatel v dovolání vymezil.

Uplatnění dovolacího důvodu podle ustanovení [§ 241a odst. 1](#) o.s.ř. předpokládá, že dovolatel popíše (konkretizuje) okolnosti, z nichž usuzuje, že dovolací důvod je dán; pouhý odkaz na text zákona, anebo samotná citace skutkové podstaty některého z dovolacích důvodů uvedených taxativně v ustanovení [§ 241a odst. 2](#) a [3](#) o.s.ř. samo o sobě nestačí. Chybí-li totiž vylíčení okolností, v nichž dovolatel spatřuje naplnění dovolacího důvodu, není v takovém případě (vzhledem k vázanosti dovolacího soudu uplatněným dovolacím důvodem) vymezen obsah přezkoumné činnosti dovolacího soudu po stránce kvalitativní a napadené rozhodnutí odvolacího soudu tak není možné věcně přezkoumat (srov. [§ 242 odst. 3](#) věta první o.s.ř.).

Protože rozhodnutí odvolacího soudu - jak uvedeno výše - lze zásadně přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání ([§ 242 odst. 3](#) věta první o.s.ř.) a dovolání žalobce - pokud směřuje proti části rozsudku odvolacího soudu, kterou bylo rozhodnuto o nároku na náhradu škody vzniklé žalobci zaplacením úroků z prodlení, nákladů soudního řízení a soudních

poplatků v rámci sporu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 15 C 46/2002 v celkové výši 92.963,- Kč - postrádá označení dovolacích důvodů, včetně jejich obsahového vymezení, i rozsah, v jakém rozsudek odvolacího soudu napadá, nelze v dovolacím řízení pro tyto obsahové nedostatky dovolání pokračovat. Vzhledem k tomu, že zákonná lhůta, během níž bylo možno vady dovolání odstranit, marně uplynula dnem 10.11.2008, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobce ve výše uvedeném rozsahu - aniž by se mohl zabývat dalšími okolnostmi - podle ustanovení § 243c odst. 1 a § 43 odst. 2 první věty o. s.ř. odmítl.

Nejvyšší soud České republiky se dále zabýval tím, zda proti části rozsudku odvolacího soudu, kterou bylo rozhodnuto o nároku na náhradu škody vzniklé žalobci zaplacením částky 231.162,- Kč České pojišťovně a.s. (České kanceláři pojistitelů), v níž je vymezen řádně obsah přezkoumané činnosti dovolacího soudu po stránce kvantitativní i kvalitativní, je dovolání přípustné.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští ([§ 236 odst. 1 o.s.ř.](#)).

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé ([§ 237 odst. 1 písm. a\)](#) o.s.ř.), jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil ([§ 237 odst. 1 písm. b\)](#) o.s.ř.), nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. b\)](#) o.s.ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam ([§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o.s.ř.).

Žalobce napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o věci samé potvrzen. Protože dovolání podle ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. b\)](#) o.s.ř. není v této věci přípustné (ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno žádné rozhodnutí o věci samé, které by odvolací soud zrušil), může být přípustnost dovolání v této věci založena jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o.s.ř., tedy jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem ([§ 237 odst. 3 o.s.ř.](#)).

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. [§ 242 odst. 3 o.s.ř.](#)); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení [§ 237 odst. 3 o.s.ř.](#) ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o.s.ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam; přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení [§ 237 odst. 3 o.s.ř.](#) dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci - mimo jiné - zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkoumání dovolacího soudu nepodléhá - srov. [§ 241a odst. 2 a § 242 odst. 3 o.s.ř.](#)), že žalovaný pracoval u žalobce na základě pracovní smlouvy od 1.3.1994 do 17.3.1998 jako řidič silničních motorových vozidel. Dne 20.11.1997 při řízení linkového autobusu MHD č. 136 SPZ AV 49-67 způsobil pod vlivem alkoholu dopravní nehodu, při které byla poškozena - mimo jiné - dvě motorová vozidla třetích osob továrních značek ŠKODA FELICIA SPZ PZJ 00-08 a SAAB 9000 SPZ AHA 90-12. Vlastníkům poškozených vozidel zaplatila Česká pojišťovna a.s. z titulu zákonného pojištění odpovědnosti žalobce za škodu způsobenou provozem motorového vozidla na pojistném plnění celkem 231.162,- Kč a následně žalobou podanou u Obvodního soudu pro Prahu 7 dne 5.12.2000 požadovala po žalobci podle ustanovení [§ 11 odst. 1 písm. a\)](#) vyhlášky č. [492/1991 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů, regresní náhradu uvedené částky s odůvodněním, že škodu způsobil pojištěný-žalobce (jeho zaměstnanec-žalovaný) po požití alkoholického nápoje, přičemž v době nehody byl zjištěn v krvi žalovaného obsah alkoholu ve výši nad 0,30 promile. Poté, co z výsledků provedeného dokazování vyplynulo, že žalovaný, který zavinil předmětnou dopravní nehodu, "měl v době dopravní nehody v krvi 0,67 až 0,93 promile alkoholu", Obvodní soud pro Prahu 9 rozsudkem ze dne 16.5.2003 č.j. 15 C 46/2002-63, potvrzeným rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 3.12.2003 č.j. 58 Co 533/2003-82, uložil žalobci, aby zaplatil České pojišťovně a.s. (České kanceláři pojistitelů) 231.162,- Kč s 10% úroky z prodlení od 29.12.2000 do zaplacení; uvedený rozsudek nabyl právní moci dne 30.12.2003 a dne 15.1.2004 byla částka 231.162,- Kč poukázána z účtu žalobce na účet České pojišťovny a.s. Žalobce se touto žalobou podanou u Obvodního soudu pro Prahu 3 domáhá po žalovaném, aby mu - kromě jiného - nahradil škodu, která mu měla vzniknout tím, že podle zmíněného pravomocného soudního rozhodnutí zaplatil České pojišťovně a.s. částku 231.162,- Kč. Žalovaný v průběhu řízení vnesl námítku promlčení.

Za tohoto skutkového stavu řešil odvolací soud - jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku - mimo jiné právní otázku promlčení nároku na náhradu škody, která nespočívala ve škodě na zdraví. Tuto právní otázku však odvolací soud vyřešil jinak, než jak je posuzována podle ustálené judikatury dovolacího soudu. Vzhledem k tomu, že posouzení uvedené otázky bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu z tohoto hlediska rozhodnutí, které má po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu je v tomto směru podle ustanovení [§ 237 odst. 1 písm. c\)](#) o.s.ř. přípustné.

Po přezkoumání napadeného potvrzujícího rozsudku odvolacího soudu, které provedl bez nařízení jednání ([§ 243a odst. 1](#), věta první o.s.ř.), dospěl Nejvyšší soud České republiky k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Otázku promlčení nároku žalobce na náhradu škody ve výši 231.162,- Kč je třeba i v současné době posuzovat - s ohledem na to, kdy žalobcem tvrzená škoda měla vzniknout - podle zákona č. [65/1965 Sb.](#), zákoníku práce, ve znění účinném do 1.3.2004, tedy do dne, kdy nabyl účinnosti zákon č. [46/2004 Sb.](#), kterým se mění zákon č. [65/1965 Sb.](#), zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. [312/2002 Sb.](#), o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

(srov. [§ 364 odst. 2](#) zákona č. [262/2006 Sb.](#), zákoníku práce) - dále jen "zák. práce".

Podle ustanovení § 261 odst. 1 zák. práce nárok se promlčí, jestliže nebyl uplatněn u soudu ve lhůtě v tomto zákoníku stanovené. K promlčení se přihlídně, jen jestliže se ten, vůči němuž se nárok uplatňuje, promlčení dovolá; v takovém případě nelze promlčený nárok účastníku, který jej uplatňuje, přiznat.

Podle ustanovení § 262 odst. 1 zák. práce lhůta počíná běžet ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé.

Podle ustanovení § 263 odst. 3 zák. práce lhůta k uplatnění nároku na náhradu škody činí dva roky; počne běžet ode dne, kdy se poškozený doví o tom, že škoda vznikla, a o tom, kdo za ni odpovídá. Nárok na náhradu škody se však promlčí, nebyl-li uplatněn ve lhůtě tři let, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, deseti let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla; to neplatí, jde-li o škodu na zdraví.

Soudní praxe i právní teorie promlčením rozumí marné uplynutí doby stanovené v zákoně pro vykonání práva; znamená výrazné oslabení subjektivního práva oprávněného účastníka, neboť promlčením sice jeho nárok nezaniká, nemůže však být soudem přiznán, jestliže povinný před soudem čelí uplatněnému právu námitkou promlčení. Nárok oprávněného účastníka trvá i nadále, stává se však prostřednictvím soudu nevymahatelným.

Počátek promlčecí lhůty v pracovněprávních vztazích je obecně (objektivně) určen ustanovením § 262 odst. 1 zák. práce, podle něhož lhůta počíná běžet ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé. Takto vymezený počátek je vymezen objektivně, nezávisle na poškozeném zaměstnanci (srov. slovo "mohlo"). Běh promlčecí lhůty tedy počne ode dne, kdy by obecně každý mohl právo uplatnit, jinak řečeno - kdy mohl podat žalobu (actio nata), přičemž není rozhodující, zda snad daný subjekt byl v situaci, která mu uplatnění práva znemožňovala (nevěděl o právu, výkon práva mu znemožňovala nemoc apod.). Jde tedy o objektivně určený počátek běhu promlčecí lhůty, který se odvíjí od právních skutečností popř. událostí, jejichž vznik či existence jsou nezávislé na úrovni vědomí (znalostí) oprávněného účastníka odpovědnostního vztahu.

Vedle této tzv. objektivní lhůty zákon stanoví k uplatnění nároků z odpovědnostních práv také lhůtu subjektivní, u níž je směrodatný subjektivně určený počátek. Subjektivní promlčecí lhůta k uplatnění nároku na náhradu škody činí - jak plyne z ustanovením § 263 odst. 3, věty první, zák. práce - dva roky a počíná běžet ode dne, kdy se poškozený doví o tom, že škoda vznikla, a o tom, kdo za ni odpovídá; oba uvedené předpoklady musí být splněny kumulativně. O tom, kdo za škodu odpovídá, se poškozený doví tehdy, když zjistí skutkové okolnosti rozhodné pro vymezení odpovědného subjektu. O škodě se poškozený doví tehdy, když zjistí skutkové okolnosti, z nichž lze dovodit vznik škody a orientačně (přibližně) i její rozsah (tak, aby bylo možné případně též určit alespoň přibližně výši škody v penězích).

Obě dvě promlčecí lhůty (objektivní a subjektivní) počínají běžet a končí nezávisle na sobě. Obecně však platí, že nárok na náhradu škody je třeba uplatnit v době, kdy ještě běží obě lhůty, tj. lhůta objektivní a v jejím rámci lhůta subjektivní; marným uplynutím jedné z těchto lhůt se nárok promlčuje, i když poškozenému ještě běží i druhá promlčecí lhůta. Objektivní promlčecí lhůta přitom představuje z hlediska promlčení nároku na náhradu škody počáteční i nejzazší mez, kterou nelze v žádném případě překročit. Výjimku z tohoto pravidla představuje nárok na náhradu škody na zdraví (o níž se však v posuzované věci nejedná), k jehož uplatnění je stanovena pouze subjektivní lhůta; subjektivní počátek promlčecí doby je tu dán především povahou práva na náhradu škody na zdraví, neboť následky vlastní škodní události se mohou projevit (a také se velmi často projevují) se značným časovým odstupem.

S názorem odvolacího soudu, že objektivní promlčecí lhůta pro uplatnění nároku žalobce vůči žalovanému na náhradu škody ve výši 231.162,- Kč začala plynout "od dopravní nehody, tj. ode dne 20.11.1997", neboť podle jeho názoru v daném případě "je třeba dopravní nehodu ve smyslu ust. § 263 odst. 3 zák. práce považovat za událost, z níž škoda vznikla", nelze souhlasit.

Objektivní promlčecí lhůta pro uplatnění nároku na náhradu škody - jak plyne z ustanovením § 263 odst. 3 věty druhé zák. práce - činí tři roky, respektive 10 let u škod způsobených úmyslně, a běží ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla. Pro počátek běhu této lhůty není významné, kdy se poškozený o škodné události dověděl; rozhodující z tohoto hlediska je pouze skutečnost, kdy objektivně - nezávisle na úrovni vědomí (znalostí) oprávněného účastníka odpovědnostního vztahu - došlo k události, která byla příčinou vzniku škody. Protože podstatou institutu promlčení je oslabení možnosti přiznání nároku soudem, protože nebyl uplatněn ve stanovené lhůtě (srov. § 261 odst. 1 větu první zák. práce), je pojmově vyloučeno, aby běh objektivní promlčecí lhůty mohl započít ještě předtím, než vznikl (mohl vzniknout) - a než mohl být uplatněn před soudem - samotný nárok na náhradu škody. Jestliže tedy je vznik nároku na náhradu škody odvíjen od porušení právní povinnosti, nelze okamžik porušení právní povinnosti ztotožňovat s "událostí, z níž škoda vznikla", neboť důsledkem porušení právní povinnosti ještě nemusí být (a často ani nebývá) vznik škody a vznik nároku, jako právní možnosti uplatnit své subjektivní právo, tj. domáhat se právní ochrany jeho realizace. Událostí, z níž škoda vznikla (§ 263 odst. 3, věta druhá, zák. práce), je proto třeba rozumět nejen samotné porušení vlastní právní povinnosti při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, který posléze vedl ke vzniku škody, nýbrž současně (vedle toho) i vznik škody samotné (k tomu srov. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26.7.2007 sp. zn. [21 Cdo 2423/2006](#), uveřejněný pod č. 159 v časopise Soudní judikatura, ročník 2007).

V projednávané věci žalobce odůvodnil svůj požadavek na náhradu škody tím, že žalovaný porušil svoji právní povinnost, jestliže dne 20.11.1997 v rámci plnění pracovních úkolů řídil linkový autobus MHD po požití alkoholického nápoje, a s obsahem alkoholu v krvi ve výši nad 0,30 promile zavínil dopravní nehodu, při níž byla poškozena také jiná dvě motorová vozidla třetích osob. Protože vlastníky těchto poškozených vozidel (za jejichž škodu odpovídal žalobce jako provozovatel dopravy podle ustanovením [§ 427 odst. 1](#) obč. zák.) následně plně odškodnila Česká pojišťovna a.s. z titulu zákonného pojištění odpovědnosti žalobce za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, nelze uvedenému porušení právní povinnosti podle ustanovením [§ 5 odst. 2 písm. b\)](#) tehdy platné vyhlášky č. [99/1989 Sb.](#), o pravidlech silničního provozu, případně [§ 135 odst. 4 písm. e\)](#) zák. práce, (a s ním související dopravní nehodu) samo o sobě považovat za událost, z níž žalobci škoda vznikla ve smyslu ustanovením § 263 odst. 3 části druhé věty před středníkem zák. práce. Nelze totiž přehlédnout, že, i když vlastní porušení právní povinnosti žalovaného při plnění pracovních úkolů, ke kterému došlo dne 20.11.1997, nepochybně vedlo ke vzniku škody, jejíž náhrady se žalobce touto žalobou domáhá, vznik samotné škody, spočívající ve zmenšení majetku žalobce, však zatím nenastal.

Je jistě mimo pochybnost, že poruší-li zaměstnanec svoji právní povinnost neřídít vozidlo bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo v takové době po požití alkoholického nápoje, kdy by mohl být ještě pod vlivem alkoholu, odpovídá zaměstnavateli za škodu mu tím vzniklou podle ustanovení § 172 odst. 1 zák. práce. Škoda, kterou je zaměstnanec povinen zaměstnavateli nahradit, může spočívat též v tom, že zaměstnavateli podle ustanovení [§ 11 odst. 1 písm. a\)](#) vyhlášky č. [492/1991 Sb.](#), kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla (ve znění účinném do 31.12.1999), vznikne povinnost nahradit pojišťovně částky, které vyplatila z důvodu škody způsobené provozem motorového vozidla, jestliže jeho zaměstnanec při plnění úkolů v pracovněprávním vztahu (srov. [§ 11 odst. 3](#) cit. vyhlášky) způsobil škodu po požití alkoholického nápoje, byl-li v krvi zjištěn obsah alkoholu ve výši nad 0,30 promile. Ke škodě jako majetkové újmě, spočívající ve zmenšení majetku zaměstnavatele, pak v tomto případě může dojít až zaplacením příslušné peněžní částky pojišťovně, neboť teprve tehdy se závadné jednání zaměstnance, které zakládá regresní nárok pojišťovny vůči zaměstnateli podle ustanovení [§ 11 odst. 1 písm. a\)](#) vyhlášky č. [492/1991 Sb.](#), projeví v majetkové sféře zaměstnavatele.

Uvedené vztaženo na posuzovanou věc znamená, že počátek běhu objektivní promlčecí lhůty k uplatnění nároku žalobce na náhradu škody vůči žalovanému ve výši 231.162,- Kč je třeba klást ke dni 15.1.2004, kdy žalobce na základě pravomocného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 16.5.2003 č.j. 15 C 46/2002-63 zaplatil na účet České pojišťovny a.s. částku 231.162,- Kč jako regresní náhradu podle ustanovení [§ 11 odst. 1 písm. a\)](#) vyhlášky č. [492/1991 Sb.](#) Teprve od tohoto okamžiku - jak správně zdůrazňuje dovolatel - "mělo jednání zaměstnance na majetku zaměstnavatele škodlivý následek" a došlo tak k události, z níž škoda vznikla (§ 263 odst. 3 části druhé věty před středníkem zák. práce). Tentýž okamžik, kdy vznikl základ nároku na náhradu škody, je v daném případě rozhodný i pro počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty, neboť zákon rovněž u subjektivně určeného počátku lhůty podle ustanovení [§ 263 odst. 3](#) věty první zák. práce předpokládá, že ke škodě již skutečně došlo; pouhá vědomost poškozeného o tom, že ke škodě dojde, nestačí. V této souvislosti dospěla soudní praxe již v minulosti k závěru, že pro počátek běhu subjektivní promlčecí lhůty k uplatnění nároku na náhradu škody (§ 263 odst. 3 věta první zák. práce) je rozhodné, kdy se zaměstnavatel dozví o již vzniklé škodě a nikoliv o škodné události. Jde-li o škodu vzniklou zaměstnavateli zaplacením peněžní částky odepsáním z peněžního účtu, může k této škodě dojít teprve odepsáním této částky z účtu plátce u peněžního ústavu (srov. rozsudek býv. Nejvyššího soudu ze dne 18.2.1974 sp.zn. [5 Cz 12/74](#), uveřejněný ve Sbirce soudních rozhodnutí a stanovisek pod poř. č. 16, ročník 1975).

Z uvedeného vyplývá, že objektivní i subjektivní lhůta pro uplatnění nároku žalobce na náhradu škody vůči žalovanému ve výši 231.162,- Kč začaly plynout dne 15.1.2004 a k promlčení nároku žalobce by došlo marným uplynutím dvouleté subjektivní promlčecí lhůty, tj. dnem 16.1.2006 (§ 266 odst. 3 zák. práce). Protože žaloba v této věci byla podána u soudu prvního stupně již dne 11.3.2004, nelze uplatněný nárok žalobce považovat za promlčený. Dospěl-li odvolací soud k opačnému závěru, spočívá jeho rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci.

Vzhledem k tomu, že rozsudek odvolacího soudu není správný, Nejvyšší soud České republiky jej podle ustanovení [§ 243b odst. 2](#) části věty za středníkem o.s.ř. zrušil. Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud České republiky i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení ([§ 243b odst. 3](#) věta druhá o.s.ř.).

Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je závazný; v novém rozhodnutí o věci soud rozhodne nejen o náhradě nákladů nového řízení a dovolacího řízení, ale znovu i o nákladech původního řízení ([§ 243d odst. 1](#) část první věty za středníkem a věta druhá o.s.ř.).

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 8. dubna 2010

JUDr. Zdeněk Novotný, v. r.

předseda senátu